

stoletjem. V razpravi o »kranjskem sodnem redu za deželna sodišča iz leta 1535« (52) ni samo podrobno preiskal postanek in pravno vsebino tega zakona (v primerjavi z zakonodajo drugih avstrijskih dežel), marveč se prvič posebej dotaknil tudi tedanjega boja za podeželsko trgovino. Prav to vprašanje je postalo težišče njegove obsežne razprave o »nastanku, gospodarski in družbeni problematiki policijskih redov prve polovice 16. stoletja za dolnjeavstrijske dežele s posebnim ozirom na slovenske pokrajine« (63), danes temeljnega dela o pravni strani kmečkega trgovanja v naših deželah in trenjih med kmeti, deželnimi stanovni in mesti okrog tozadevnih zakonskih določb. V dveh razpravah (66, 69) je preiskoval trgovino na dolge razdalje preko slovenskih dežel v smeri od južne Nemčije na jugovzhod do turške meje ter vse različne gospodarske aktivnosti, ki so bile zvezane s tem trgovanjem. Čeprav se je ob Gestrinovem delu pokazalo, da je bila že v 16. stoletju za naše kraje še pomembnejša druga trgovinska smer (Ogrska—Italija), pomeni tudi Zontarjeva analiza trgovine po navedeni smeri zelo pomembno dopolnilo vednosti o gospodarstvu 16. stoletja v slovenskih pokrajinah. Posamezna tehtna dopolnila te problematike pomeni še vrsta drugih prispevkov (61, 73, 77), medtem ko posega prikaz obrtnikov v slovenskih mestih in trgih 1673 (74) že na drugo področje neagrarnega gospodarstva. V razpravi o Heilu (63 a) je — podobno kot ob Schwarzu — analiziral predvsem problematiko kranjskega gospodarstva sredi 18. stoletja in načrte za njegovo izboljšanje. Posebej je obravnaval tudi različne vrste gospodarske dejavnosti, tako platnarstvo in sitarstvo v založniški organizaciji na loškem gospostvu v 18. stoletju (58) ter računsko izobrazbo enega izmed organizatorjev te dejavnosti (68), žebjarstvo v Železnikih v 17. stoletju (56), zlasti pa svilogojstvo in svilarstvo na Slovenskem od 16. do 20. stoletja (60, 75).

Zadnje obdobje svojega dela pa je Zontar posvetil široki problematiki obrambe proti Turkom. Prvič se je dotaknil tega z ugotovitvijo, da je tirolski upornik Mihael Gaismair pri svojih protihabsburških načrtih skušal pridobiti 1528 na svojo stran tudi Hrvatov (71 — s prikazom položaja Hrvatov med Ogrsko, Turčijo in Habsburžani od okrog 1500 naprej), nato pa mu je dozorela še velika monografija o »obveščevalni službi in diplomaciji avstrijskih Habsburžanov v boju proti Turkom v 16. stoletju« (81; 78 je le v nemščini objavljeno poglavje te knjige).

Čeprav je Zontar le kratek čas svojega službovanja prebil na znanstvenem delovnem mestu in je vse svoje znanstveno delo opravil poleg svojega službenega dela in po upokojitvi, je v naše znanje slovenske preteklosti prispeval bogate in pomembne rezultate. Spada pač v vrsto tistih starih srednješolskih profesorjev, ki so bili od srede 19. stoletja do druge svetovne vojne najširši in zato tudi poglavitni temelj razvoja slovenske znanosti. Hkrati pa so prav zaradi tega pomenili najpomembnejši temelj pri uvajanju gimnazijcev na pot široke splošne izobrazbe, vedenja o življenju svojega naroda in slovenskega narodnega osveščanja. Brez njih bi bila dozorela slovenskega naroda v 19. stoletju gotovo vsaj bistveno počasnejša.

Bogo Grafenauer

BIBLIOGRAFIJA DR. JOSIPA ZONTARJA*

1. (poročilo) Jovan Cvijić über die Vergletscherung der albanisch-montenegrinischen Hochgebirge von den Prokletije bis zum Durmitor, Zeitschrift f. Gletscherkunde Bd. X. (1917), zv. 4—5, 250—253.
2. O nečedni tekmi, Pravni Vestnik V (1925), 4—12.
3. (ocena) Fr. Vatovec, K starejši upravni in gospodarski zgodovini laškega okraja, Ljubljana 1927, Čas XXII (1927/28), 343—344.
4. Sistematska dela iz pravne zgodovine Slovencev, GMS XI (1930), 83—84.
5. (ocena) Šišičev zbornik, Zagreb 1929, GMS XI (1930), 87—90.
6. Kranjska gimnazija v dobi Napoleonove Ilirije, Izvestje državne gimnazije v Kranju 1931, 1—18.
7. Banke in bankirji v mestih srednjeveške Slovenije, GMS XIII (1932), 21—35.
8. (ocena) H. Voltolini, Der Bericht über die Rechte des Herzogs von Kärnten in zwei Handschriften des Schwabenspiegels, Berlin 1928, GMS XIV (1933), 150—151.
9. (ocena) A. Mell, Grundriss der Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte Steiermarks, Graz 1930, GMS XII (1932), 102—104.
10. (ocena) Silvino Gigante, Monumenti di storia fiumana. Libri del Cancelliere, Fiume 1912, 1931, GMS XIV (1933), 151.
11. (ocena) M. Kos, Slovenska naselitev na Koroškem, Geografski vestnik VIII (1932), GMS XIV (1933), 151—152.
12. (ocena) J. Polec, O odpravi nevoljništva na Kranjskem, Zbornik znanstvenih razprav juridične fakultete IX, GMS XIV (1933), 152.

* Brez upoštevanja člankov v dnevnem časopisju.

13. **Skupna podlaga zgodovine slovan-skega prava**, Slovenski pravnik XLVII (1933), 162—171.
14. (ocena) E. Schmidt, Die verfassungsrechtliche und politische Struktur des rumänischen Staates in ihrer historischen Entwicklung, München 1932, VSWG 26 (1933), 408—409.
15. (poročilo) Publikacije seminarja za zgodovino prava v srednji Evropi na pravni fakulteti Komenskega univerze v Bratislavi, Slovenski pravnik XLVIII (1934), 45.
16. **Hauptprobleme der jugoslawischen Sozial- und Wirtschaftsgeschichte**, VSWG 27 (1934), 347—373.
Oceno razprave gl. Jugoslovanski istorijski časopis III (1937), 478—479. (M. Kos)
17. **Cerkev in ustavni razvoj naših mest**, Kronika slovenskih mest I (1934), 189—192.
18. (ocena) J. Striedinger, H. G. Puecher, ein Freisinger Diplomat des 17. Jahrhunderts, Freising 1920, GMS XV (1934), 121—122.
19. (ocena) U. Inchiostri, Il comune e gli statuti di Arbe fino al secolo XIV, Roma 1931, Jugoslovanski istorijski časopis I (1935), 139—142.
20. (ocena) B. Seuffert, Drei Register aus den Jahren 1478—1519, Innsbruck 1934, GMS XVI (1935), 141—143.
21. (ocena) Die österr. Zentralverwaltung. II. Abt. Von der Vereinigung der österr. und böhm. Hofkanzlei bis zur Einrichtung der Ministerialverwaltung (1749—1848) GMS XVI (1935), 143—144.
22. **Zum Mass- und Geldwesen Ragusas**, VSWG 28 (1935), 363.
23. (nekrolog) **Prof. Mihajlo N. Jasinski**, Slovenski pravnik XLIX (1935), 455—456.
24. **Problem lastniških cerkva in samostanov v pravni zgodovini Jugoslovancov**, Slovenski pravnik XLIX (1935), 430—444.
Oceno razprave gl. Jugoslovanski istorijski časopis III (1937), 461. (Al. Soloviev), Zeitschrift der Savignystiftung für Rechtsgeschichte LIX (kanon. Abt. 28) 1939, 629 (H. F. Schmid, Dunaj).
25. (ocena) J. Šedivy, Oris zgodovine Jugoslovancov, ČZN XXX (1935), 93—94.
26. (ocena) T. Saturnik, O pravu soukromem u Slovanů v dobach starších, Praha 1934, Slovenski pravnik XLIX (1935), 51—53.
O vplivu recenzije na češko strokovno literaturo gl. O. Sommer, Od Bohuše Riegra Theodoru Saturnikovi, Praha 1935, 4, 13, 27; R. Rauscher, O vedecké metody při zkoumání soukromého práva u Slovanů v dobach starších, Bratislava 1935, 10 sl., 21, 27, 34.
27. (ocena) M. Dolenc, Pravna zgodovina za slovensko ozemlje, Ljubljana 1935, ČZN XXXI (1936), 88—90, Ljubljanski zvon LVI (1936), 293—295.
28. (ocena) Gr. Krek, Lastnina na divjagini, Maurovičev zbornik, Beograd 1934, VSWG 29 (1936), 218.
29. **Prešeren in Kranj**, ČZN XXXII (1937), 204—212.
30. **Razvoj deželskih sodišč na Gorenjskem**, Slovenski pravnik LII (1938), 221—224.
31. **Zgodovina mesta Kranja** (s sodelovanjem W. Schmida [arheologija] in Fr. Steleta [umetnostna zgodovina]). Ljubljana 1939, 530 str.
Oceno so izšle: v ČZN XXXIV (1939), 110—112 (Fr. Zwitter), Sodobnost VII (1939), 474—475 (isti), Dejanje II (1939), 214—215 (B. Grafenauer), Domu in svetu 51 (1939), 353—354 (P. Blaznik).
32. (skupaj s prof. dr. M. Kosom) **Neznana lista o gorenjskih lastniških cerkvah 12. stoletja**, GMS XX (1939), 236—243.
33. (ocena) Kočevski zbornik, Dom in svet 51 (1939), 354—355.
34. **Za delovno skupnost slov. zgodovinarjev**, ČZN XXXIII (1939), 212—216.
35. (ocena) J. Polec, Pripombe kranjske deželne komisije k Martinijevemu osnutku avstrijskega državlanskega zakonika, ZZR XVI (1940), GMS (1940), 133—134.
36. **K zgodovini prevedbe koseščin v kupna zemljišča**, Slovenski pravnik LII (1940), 285—295.
37. **Slovenske pravne starine**, Mladika XXI (1940), 136—138.
38. **Sodne lipe in mejna znamenja**, istotam, 175—177.
39. **Sramotilni stebri**, istotam, 214—216.
40. **Morišča in krvava znamenja**, istotam, 249—250.
41. **Tržna in obrtniška znamenja**, istotam, 281—282.
42. **Rovaši**, istotam, 310—311.
43. **Knežji kamen in vojvodski stol**, istotam, 349—350.
44. (ocena) K. Zechner, Die Rechte der Kärntner Städte im Mittelalter und ihr Zusammenhang mit den Stadtrechten außerhalb Kärntens, München 1938, GMS XXII (1941), 87—88.
45. **Kranjski »consensus commercialis« in njegovo delo za napredek železarstva**, Tovarniški vestnik, Jesenice 1941, 11—12 (nadaljevanje je izostalo zaradi okupacije).
46. **Najstarejša sodna knjiga mesta Kranja (1517—1520)**, ZZR XVIII (1942), 360—368.
47. **Kastavščina in njeni statuti do konca 16. stoletja**, ZZR XXI (1946), 153—219.
48. (ocena) H. F. Schmid, La legislazione bizantina e la pratica giudiziaria occidentale nel piu antico codice slavo, Milano 1951, ZČ V (1951), 367.
49. (ocena) A. Melik, Planine v Julijskih Alpah, Ljubljana 1950, ZČ V (1951), 372—373.
50. **Ob šestoletnici Dušanovega zakonika**, ZČ V (1951), 209—214.

51. **Zur Problematik der älteren Sozial- und Wirtschaftsgeschichte der Völker Jugoslawiens**, Mitteilungen des Instituts für österr. Geschichtsforschung LX (1951), 369—383.
Recenzijo razprave gl. Historijski zbornik VI (1953), 123—124 (J. Sidak).
52. **Kranjski sodni red za deželjska sodišča iz leta 1535**, ZČ VI—VII (1952—1953), 566—587.
53. **Rokopis dr. Tomaža Dolinarja (1760—1839)**, ZČ VIII (1955), 155—157.
54. (ocena) G. Ostrogorski, Pronija, Prilog istoriji feudalizma u Vizantiji i južnoslovenskim zemljama, istotam, 258—262.
55. (ocena) Greta Mecenseffy, Im Dienste dreier Habsburger, Leben und Wirken des Fürsten Johann Weikhard Auersperg (1615—1677), istotam, 296—299.
56. **O našem starem žebjarstvu**, Loški razgledi II (1955), 85—86.
57. **Arhiv poveljstva armadne skupine maršala Svetožarja Borojevića (1916—1918)**, Kronika IV (1956), 39—47.
58. **Platnarstvo in sitarstvo v loškem gospostvu v 18. stoletju**, Loški razgledi III (1956), 89—102.
59. **Zur Problematik der Rechtsarchäologie bei den Völkern Jugoslawiens**, Wiener Archiv für Geschichte des Slaventums und Osteuropas, Bd. II., Studien zur älteren Geschichte Osteuropas I., Teil, Wien 1956, 169—202.
60. **Svilogojstvo in svilarstvo na Slovenskem od 16. do 20. stoletja**, SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede, Dela 11, Institut za zgodovino, sekcija za občo in narodno zgodovino 3, Ljubljana 1957, 160 str.
61. **Zapora proti kugi v Karavankah v letih 1713—1716**, Prispevek k zgodovini blagovnega prometa in organizacije trgovine na Slovenskem v 18. stoletju, Tržič 1957, 23 str.
62. **Ločan Volbenk**, Loški razgledi 4 (1957), 24—34.
62. a **Soseskinci »hisi« v Beli Krajini**, Slovenski etnograf X, 1957, 77—80.
63. **Nastanek, gospodarska in družbena problematika policijskih redov prve polovice 16. stoletja za dolnjeavstrijske dežele s posebnim ozirom na slovenske pokrajine**, ZČ X—XI, 1956—1957, 32—121.
63. a **Christian Wilhelm Heil, ein Diplomat, Projektmacher und national-ökonomischer Theoretiker des 18. Jahrhunderts**, Südostforschungen XVII, 1958, 376—406.
64. **Das älteste Gerichts- und Stadtbuch von Krainburg/Kranj (1517—1520)**, Wiener Archiv für Geschichte des Slaventums und Osteuropas, Bd. III, Studien zur älteren Geschichte Osteuropas II. Teil, Wien 1959, 186—200.
65. (nekrolog) **Gregor Čremošnik (1890—1958)**, Südostforschungen XVIII (1959), 391—394.
66. **Villach und der Südosten**, 900 Jahre Villach — Neue Beiträge zur Stadtgeschichte, Villach 1960, 459—522.
67. **Vloga Kranja v blagovnem prometu v teku stoletij (do 19. veka)**, 900 let Kranja, Spominski zbornik, Kranj 1960, 137—159.
68. **Trgovska računica loškega veletrgovca Franca Oblaka-Wolkensperga iz leta 1677**, Loški razgledi 7 (1961), 88—93.
69. **Villach-Nürnberg und der Südosten**, Jahrbuch des Museums der Stadt Villach, 1 (1961), 89—100.
70. **Der Stand der Forschung über die südslawische ländliche Ordnung**, Vorträge und Forschungen, Herausgegeben vom Konstanzer Arbeitskreis für mittelalterliche Geschichte, geleitet von Theodor Mayer, Bd. VIII, Die Anfänge der Landsgemeinde und ihr Wesen, Konstanz 1964, 419—441.
71. **Mihael Gaismair in Hrvatje**, ZČ XIX—XX (1965—1966), 205—218.
72. **Kranjski deželni vicedom. Prispevek k zgodovini srednjeveške finančne uprave na Kranjskem**, SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede, Razprave V, Ljubljana 1966, 277—318.
73. **Drobec registra ljubljanskega nakladniškega urada iz leta 1544**, Kronika XVI (1968), 32—44.
74. **F. V. Hörnigkova statistika obrtnikov slovenskih mest in trgov iz leta 1673**, Kronika XVIII (1970), 80—82.
75. **Gojitev sviloprejk**, v Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Zgodovina agrarnih panog I., Ljubljana 1970, 409—415.
76. **Pomembni kranjski zdravniki preteklosti**, Kranjski zbornik 1970, 343—348.
77. **Vloga in pomen Ptuja v mednarodni trgovini poznega srednjega in zgodnjega novega veka**, Kronika XIX (1971), 149—151.
78. **Michael Černovič, Geheimagent Ferdinands I. und Maximilians II., und seine Berichterstattung**, Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs, Bd. 24 (1971), 169—222.
79. (nekrolog) **Milko Kos (1892—1972)**, Südostforschungen XXXI (1972), 344—349.
80. **Die Südslawen und die Türken**, Internationales Kulturhistorisches Symposium Mogersdorf 1969 in Mogersdorf, Eisenstadt 1972, 95—108.
81. **Obveščevalna služba in diplomacija avstrijskih Habsburžanov v boju proti Turkom v 16. stoletju**, SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede, Dela 18, Ljubljana 1973, 263 str.

82. **Pavlu Blazniku ob sedemdesetletnici**, Kronika XXI (1973), 127—130.

83. (skupaj z B. Otorepcem) **Božja sodba (ordal) sveče v Kamniku leta 1398**, ZC XXVII (1973), 321—328.

84. **Zgodovina mesta Kranja**, Kranj 1982. Str. 1—529 je ponatisnjeno besedilo knjige iz leta 1939 (gl. št. 31) s prilogama »Kranj po katastrski mapi iz leta 1826« (ceste in stavbe po stanju v katastru 1937) in »Kranjsko polje z ledinskimi imeni po katastrski mapi iz leta 1826«. Ponatisnjene so tudi vse ilustracije v besedilu in prilogah (164 slik), le podoba Antona Koblarja na pril. med str. 4 in 5 je

zamenjana s sliko dr. Jos. Žontarja. Na str. II—XLVII so nova besedila: *Uredniški odbor*, Ob ponatisu Zgodovine mesta Kranja, str. III—IV; *Andrej Valič*, Arheološka raziskovanja na Kranjskem območju v preteklih štirih desetletjih, str. V—XXIV; *Jože Zontar*, Novejša dognanja o zgodovini Kranja in njegovega območja, str. XXV—XXXVII; *Cene Avguštin*, Novejša raziskovanja o umetnostni zgodovini Kranja, str. XXXVIII—XLVI; povzetki, str. XLVII; novi prilogi »Arheološka najdišča na Kranjskem območju« in »Generalni načrt staroslovanskega grobišča v središču Kranja (farna cerkev)«.

Bogo Grafenauer

KRONIKA

Časopis za slovensko krajevno zgodovino

Sekcija za krajevno zgodovino Zveze zgodovinskih društev Slovenije že vse od leta 1953 izdaja svoje glasilo — »Kroniko«. Revija je ilustrirana in poleg poljudno-znanstvenih prispevkov iz slovenske krajevne zgodovine pogosto objavlja tudi razprave in članke, ki po svoji problematiki presegajo ozke lokalne okvire. »Kronika« ima namen popularizirati zgodovino in zato poroča o delu zgodovinskih ustanov in objavlja ocene novih knjig, pomembnih za slovensko zgodovinopisje.

»Kroniko« lahko naročite na sedežu Zveze zgodovinskih društev Slovenije, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12/I. Letna naročnina za tri številke znaša za ustanove 450 dinarjev, za posameznike 300 dinarjev, posamezna številka velja 150 dinarjev, dvojna številka 250 dinarjev.

Po izredno ugodnih cenah so na razpolago tudi večinoma vsi starejši letniki revije: od 3/1955 do 23/1975 po 50 din (le letnik 15/1967 je razprodan), letnika 24/1976 in 25/1977 po 75 din, letnik 1978 po 120 din in letnika 1979 in 1980 po 160 din za posameznike oziroma po 240 din za ustanove, letnik 1981 po 160 oziroma 250 din in letnik 1982 po 180 oziroma 280 din.

V seriji »Knjižnica Kronike« so doslej izšle naslednje publikacije:

- Milko Kos, SREDNJEVEŠKA LJUBLJANA, topografski opis mesta in okolice (1955), 96 strani. Cena: 20 dinarjev;
- Igor Vrišer, RAZVOJ PREBIVALSTVA NA OBMOČJU LJUBLJANE (1956), 72 strani. Cena: 20 dinarjev;
- Vlado Valenčič, SLADKORNA INDUSTRIJA V LJUBLJANI (1957), 68 strani. Cena: 20 dinarjev;
- Sergij Vilfan — Josip Černivec, ZGODOVINA LJUBLJANSKE MEŠTNE HIŠE (1958), 128 strani. Cena: 20 dinarjev;
- Peter Vodopivec, LUKA KNAPELJ IN ŠTIPENDISTI NJEGOVE USTANOVE (1971), 104 strani. Cena: 30 dinarjev.